

Előfizetési díj:

Vidékre, postán:
vagy

helyben, házhoz hordva:
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
Félévre . . . 3 " — "
Égész évre . . . 5 " — "
Megjelenik e lap hetenként
egyszer, Vasárnap.

Előfizetési pénzek el-
fogadjatnak Gallia Fülöp
könyvkereskedésében Kec-
skeméte.

KECSKEMÉTI LAPOK.

Ismeretterjesztő hetilap.

Hirdetési díjak:

5 hasábos petit sor, egyszeri
hirdetésnél 5 kr.; — többszöri
vagy terjedelmes hirdetések-
nél árleengedés adatik.

A nyilttérben való közle-
mény 3 hasábos soráért 10 kr.
számíttatik.

Hirdetések elfogadjatnak Gal-
lia Fülöp könyvkereskedésében
Kecskeméten. — Hirdetések ezen-
kívül fölvetetnek még M. Zeisel er
hirdetési irodájában. (Post, Király-
útcza 60. sz.)

Cholera járvány.

A cholera-járvány, mely eredeti helyéről keletindiai hányászékelésnek is nevezetik, édes hazánk több pontjain megjelenvén, nem látjuk időszerűtlennek, annak történetét és körjeleit megismertetni polgártársainkkal, részint azért, hogy a járványt, ha szülővárosunkat is meglátogatná, azonnal felismerjék, részint hogy magukat a hirkoholók által elrémíteni ne engedjék, hanem annak megakadályozására idejénkorán észszerű segítyt keressenek és a városi hatóság helyes intézkedéseinek kivételében, saját hasznukra segédkezet nyujtsanak.

A keletindiai hányászékelésről előre megjegyezzük, hogy ez járványos (epidemicus) betegség, mely a föld felszínén minden irányban messze kiterjed. Nem ismerünk kórt, mely rövid idő alatt akkora csapást ejtett volna egyes vidékeken, s összesen az emberi társaságon, mint épen ez. Hogy ezen félelmes betegségnek járványos természetéről meggyőződhesünk, annak, mint az egyedi esetekből elvont egésznek eredetére és lefolyására kell visszatérnünk. A hányászékelési járványnak

Eredete. Keletindiában a hányászékelés már régóta otthonos, mint azon tartományok tájkórja (endemia), s ezt, mint tájkórt, Bontius nevű angolgyógyász 1729-ben ugyanazon körjelekkel vázolta, melyek által a hányászékelés maiglan nálunk jelentkezik. E tájkór, 1817-ben járványnyá változván, mint ilyen, Indiának Jessore nevű városkájában tört ki. E járványt egyedi alakjaiban jellemzik hasmenés, végtaggöröcsök, lüktetés-szünet a környi üterekben, a külbőrnek kéksége, petyhüdtsége, hullamérséklete stb. Kitérését megelőzték 1815-és 1816-ban a szüntelen nedves lég, tartós esőzések, melyeknek következtében India folyói, különösen Ganges, kiáradtak; a termő földnek megesőkkenő tenyészereje kores terméseket hozott, maga a rizs — az indusok kiváló tápszere — kevés, s az is elfajult minőségű lön. Innen az egészséges tápszerek hiánya, a gerjes (miasmaticus) levegő, s az ezekből eredett nyomasztó kedélyindulat egyszerre támadták meg a lakosok emésztés — légzés — külbőrrendszerét, meg az idegrendszert; ekkép származott aztán a minden oldalról káros befolyásokból a járványos hányászékelés, mely később közülünk is annyi áldozatot ragadt el. E járvány megtámadván az angoloknak ott szállásolt hadseregét, abban nagy pusztítást vitt végbe. Még ugyanazon évben (1817.) Kalkuttában, — a következő három év alatt (1818—1821.) pedig a chi-

nai birodalomban uralkodott. Innen állandóan nyugotnak tartott s 1821-ben Perzsiában terjedt el, egyszersmind Török- és Oroszország határain átkelvén, ezen utóbbiakban három évig (1821—1824.) dühöngött. Most folytonos öt évig járványszünet állott be, míg 1829-ben a lappangó általános kór megint kiújult és pedig előbbi hanyatlási helyén, Oroszországban; az ország-szerte fölállított vesztegintézetek a járvány terjedését sehol se gátolhaták; ekkor másodizben látogatta meg Moszkvát, Szentpétervárt stb., innen Lengyelhonba jött (1830.), s a kiállott kemény tél után 1831-ben, april hóban Gácsország Lemberg városában ütött ki; ugyanazon évnek június havában Krakó határan Magyarhonba lépett át, júliusban már hazánk anyavárosában Budapesten, augusztusban pedig Bécsben mutatkozott a hányászékelés (a birodalmi fővárosban aug. 14—16-án érte el tetőfokát), mindenütt rémületes csapásokat ejtvén, nálunk novemberben, Bécsben pedig decemberben tűntek el végső nyomai. Ezután tőlünk s Osztrákhonból Morva-, Sléz- és Csehtartományokba, innen ugyanakkor Berlinbe, egész Német-, Olasz- és Franciaországba húzódtott át; 1833-ban pedig Európából Amerikába szállott át, azonban nem múlik el egy év, s már Madridban (1833.) megint kiűt; Spanyolország- és Portugalliából részint Afrikába, Olasz- s déli Német- és Franciaországba ment át, s 1837-ben ismét Bécsben jelent meg. Ezen visszatérő átvonulásával 20 éves körútját bevégezte. E járvány ezen első nyugotnak irányzott útjában 20 évig tartó öldöklése által Európa lakóit több milliónyi egyénnel kevesbitette meg, itt $\frac{1}{50}$, amott $\frac{1}{10}$, sőt $\frac{1}{20}$ részét a lakosságnak ölvén meg.

1840-ben szinte Keletindiában fejlődött ki, s második körútját kezdé meg; 1847-ben Konstantinápolyt; 1848-ban Magyar- és Lengyelhont, Bécsét, Berlint, Hamburgot, Londont; 1849-ben Párist stb. látogatta meg.

1850-ben harmadik körútját kezdette Perzsiából; 1852-ben a Kaspi- és Fekete-tenger partjairól Orosz- és Lengyelországba, 1853-ban Berlin- és Hamburgba, Skandinavia- és Londonba húzódtott, 1854-ben Franciaország lön színhelye, honnan az egyesült angolfrancia hadseregére, a közép-tenger partjaira szállott át, azután Olasz- és Görögországot, különösen Münchent, Augsburgot lépé meg, innen a Duna mentében Bécsbe szeptember végén, Budapestre november 10-én érkezett, s úgy látszik, hogy déli Európán keresztül nyugotról kelet felé törekszik vissza eredeti hazájába. Az egész járvány második és harmadik kör-

útjában sokkal szelidebb, mint két évtized előtt az elsőben volt.

Az említetteken kívül súlyosan érintette még e járvány hazánkat és szülővárosunkat is 1855. és 1866-ik években, melyeknek gyászos emléke sokkal élénkebben él polgártársaink emlékezetében, hogysen arról többet mondani szükségesnek látnók; általános vigasztalásul szolgálhat azonban mindannyinknak, hogy a járvány jelenlegi föllépése minden eddiginél sokkal szelidebb és az áldozatok száma hasonlithatlanul csekélyebb, mint volt a fentebbi években, miután a jelenlegi cholera-betegeknek csak 24.1%, azaz huszonnégy és egytized százaléka, vagyis százból csak huszonnégy beteg esett áldozatul ott is, hol a járvány legveszélyesebb szinben tűnik fel. Ez azonban nem jogosithatja fel a józan gondolkodású polgárt arra, hogy a járvány megjelenését könnyelműen nézze és elhanyagolja, hanem inkább arra ösztönözze, hogy észszerű eljárás által a járvány pusztításainak meggátolására és még szűkebb korlátok közé szorítására saját erejéhez mérten ő is mindent elkövessen és a hatóság által szükség esetén közrebozsájtandó rendszabályokat a legnagyobb lelkiismeretességgel és pontos-sággal teljesítse.

A járvány felismerésére és tovaterjedésének meggátolására szolgáljanak a következő sorok, melyeknek pontos figyelembevétele és teljesítése a legtöbb esetben üdvös hatású leend:

Az eddigi tapasztalás szerint a járványos cholera kiűtését, legnagyobbbrészt gyakori hasmenések (mintegy intőleg) előzik meg; melyek azonban gyakran figyelembe nem vétetvén, egyéb ártalmas körülmények hozzájárulása mellett, a cholera-járvány kiűtését előmozditják.

Mihezképest a cholera ellen lehetőséig biztosítás céljából, a lakosság ezenel e következőkre figyelmeztetik:

1. A jelen időszakban, jelesül pedig cholera-járvány idején bármily csekélynek látszó hasmenés figyelmen kívül ne hagyassék; hanem orvosi segíty ideje korán igénybe veendő, s a nyert orvosi utasítások pontosan teljesítendők; mi által a legtöbb esetben sikerül a cholera kifejlődésének elejét venni, s így minden további veszélyt elhárítani.

2. A cholera esett egyéneknél a bőr kékes szinezetű (hamuszínű) és békahideg, mellszorongás, hányás és hangos korgással párosult hasmenés áll be; mihez még göröcsök is járulnak, és pedig leggyakrabban a lábikrákban; a hang megváltozik, elgyengül és rekedtség áll be; a vizelet megszünik. A cholera ezen körjelei min-

denki által észrevehető, azonban nem minden esetben mutatkoznak egyszerre.

Mihelyt valaki ezen betegségbe esik: ne mulassza el a kellő orvosi segínyt, mely mindenkinek különbség nélkül nyújtatik, haladék nélkül saját érdekében igénybe venni.

Az orvosnak megérkezteig azonban szükséges, hogy a beteg, mihelyt rajta a fen- tebb elősorolt kórjegyek egyike, vagy nagyobb része mutatkozik, melegített ágyba feküdjék, vagy fektetessék, és meleg székfü (chamomilla), méhfű (melissa) avagy bors- minta (mentha piperita) forrázat vétele, va- lamint a testnek légyszörkelmével (flanel- lel) több ideig folytatott dörzsölése által izadságba hozassék. Azonban a cholera el- len nem szakértők által javasolt más sze- reknek előzetes orvosi tanács nélküli hasz- nálatától óvakodni kell, mivel némely ily szer alkalmazása folytán a beteg állapota köny- nyen súlyosabbá válhatik.

3. A cholera leginkább az állati hulla- dékok rothadt és poshadt részei által ter- jed. E veszélyt az által lehet biztosan ár- talmatlanná tenni, hogy a ragályanyag az úgynevezett fertőtlenítés (desinfectio) által megsemmisítették; miért is nem lehet a la- kosságot eléggé figyelmeztetni, hogy a fer- tőtlenítést saját biztosítása tekintetéből a legpontosabban naponta teljesítse; ez leg- egyszerűbben és legolcsóbban az által tör- ténik; hogy egy-egy lakóra naponta számi- tott $1\frac{1}{2}$ —2 lat vasgálicz egy messzely vízbe feloldva, az árnyékszékbe, vagy emésztő- gödörbe öntetik.

Miután pedig különösen veszélyes, ha choleras betegeknek hasmenés — vagy há- nyás általi ürülékei, előzetes fertőtlenítés nélkül, árnyékszékbe, emésztő-gödörbe, vagy csatornába öntetnek, e veszély elhá- rítása céljából okvetlenül szükséges, hogy a choleras betegeknek minden egyes ürü- lékei azon edényben, melyben felfogattak, előbb a fenebbi módon készített vasgálicz oldattal véstelenitessenek, és csak ennek megtörténte után az árnyékszékbe öntessenek.

4. Járványos betegségek kiütését álta-

lában, és így a cholera-járvány kifejlődé- sét is hatályosan mozditja elő a tisztátalanság és az általa okozott ártalmas kigőzölgés. Ennélfogva nem lehet eléggé a szigorú tisz- taság fentartását a lakosságnak, mint a cholera veszély elhárítására szolgáló legha- tályosabb óvszerek egyikét ajánlani; mely tekintetben igyekezni kell a megkívántató tisztaságot úgy a testben, valamint ruhá- zatban, ágyneműben és lakásban folyton fentartani. A lakásokat nemcsak mindenkor tisztán kell tartani, hanem azokat naponta néhányszor szellőztetni is kell, mi legezél- szerűbben az ablakok kinyitása által tör- ténik; e mellett azonban jó a szobát fe- nyőmaggal kifüstölni, mi a romlott szoba- levegőt biztosan tisztítja.

Különös figyelmet kell fordítani oly szobák szellőztetésére, melyekben choleras betegek vannak; miért is a levegő ott igen gyakran megújítandó; végül azon kell lenni, hogy a lakások általában zsúfolva ne le- gyenek, mert ez által leginkább idéztetik elő az ártalmas légfertőzés.

5. A cholera veszélye ellen igen hatá- lyos óvszerek bizonyult be a szigorú mér- tékletesség étkezésben, italban és egyéb élvezetekben.

Maradjon mindenki szokott életmódjá- nál és táplálkozásánál, a mennyiben eddig is rendes, és a táplálkozás elégséges volt, és ne változtassa szükségtelen aggodalom- ból ártalmatlan szokásait. Emészthetlen, zsiros, könnyen hasmenést okozó étkek és italok vételétől, mint éretlen gyü- mölcs, romlott hús- és kolbászfélék, ál- lott halak, gombák, rosszul kisült, vagy még meleg kenyér-, ki nem forrott sörtől, és általában a gyomornak, kivált este, lefekvés előtti megterhelésétől gondosan őriz- kedni kell; valamint oly víznek ivásától, mely csatornák, avagy emésztő-gödörök kö- zelében létező kútakból származik.

Gondosan kell továbbá kerülni a test- nek felhevítését és az ez által könnyen okozható meghűléseket. A ruházat olyszerű legyen, hogy a testet az időjárás viszony- tagságai ellen megvédje. Különösen kell a

lábak átázását kerülni; miért is azok szá- rason és melegen tartandók. Áthülések el- len pedig legjobban lehet magát oly flanel- ingek hordása által megóvni, melyek egy- szersmind az altestet is kellőképen takarják.

7. Semmi se teszi az embert betegülé- sekre hajlandóbbá, mint a testnek kime- rülése, s az álmatlanság; minélfogva a foglalkozás és nyugalom, úgyszintén az álom és ébrenlét között kellő arányt kell tartani, különösen pedig az éjszakázást és egyébnemű kicsapongásokat gondosan ke- rülni.

8. Ellenben mindennemű betegülések ellen leginkább megóvja az embert a ke- délynugalom, melynek megtartására le- hetőleg törekedni kell; mi legjobban az által érhető el, ha bosszúságot, haragot, aggodalmat és félelmet lehetőleg kerülnk.

Ezek azon szabályok, melyeknek pon- tos megtartása a lakosságnak különös figyel- mébe ajánlatik, mi által jelesül, ha a hatóság részéről elrendelt általános és kü- lönös óvintézkedések fogantatása a la- kosság részéről a megkívántató támoga- tásra talál, bizton remélhető, hogy a cho- lera-járványnak kártékony hatása lehetőleg korlátozva marad, sőt a legesekélyebb mérvre szorítható, s így számos emberélet meg- mentése sikerülend.

Adalék a napok történetéhez.

Ágoston Szász Koburg Góthai fejedelmi her- czeg Ö Fensége magyarhoni birtokain folytatott kör- útjában, a közelébb mult szeptember hónap 7-én, gazdasági tanácsosa s két főtisztje kíséretében, városunk határában fekvő Szent-Lőrinczet is meg- tekinté. A gondos gazda figyelmével vette szem- ügyre e birtokát, melyet Sch. F. főbérő úr ka- lauzolása mellett, keresztül-kasul utazott. Különös figyelmére méltatta bérő gazdálkodását s az általa emelt három rendbeli majorsági nagyobb épülete- ket; valamint ugyancsak a bérő által ültetett er- dőrészek és faiskolák felett, őszinte elismerésének nyílt kifejezését adta. S ezen alkalommal herczeg Ö Fensége, ki hazafias érzületét annyi másban is, és annyiszor kimutatta, mielőtt útját tovább foly- tatta volna, Schweiger Fülöp úr azon kérelmére, melyszerint ittlétének reá s hozzátartozóira örven- detes emléket az által örökítené meg: hogy a ma- jorsági épületeket saját magas tetszése szerint ne- vezze el, örömet helyt adott, s a legnagyobb épületet egyik dicsőült érdemes őseről Koháry Istvánról „Koháry“-nak, a közép nagyságút a hal-

TÁRCZA.

Új szerelem, új élet.

(Goethe után.)

Szív, oh szívem mit jelentsen?
Oh mi bánt oly szertelen?
Mely idegen élet ez már!
Hogy' kiforgat teljesen.
Oda eddig mit szeretél,
Oda eddig mit kerültél,
Oda nyugtod, szorgalmad, —
Ah hogy' hagyta el magad!

Elbűvölt ez ifjú szépség,
E' kedves lény tégedet,
Hűség s jószág teljes arca
Elbájolta szivedet?
Ha akarom őt kerülni,
Vágyom tőle menekülni:
Útam már azon perczen
Visszavisz önkéntelen.

És ez összetéphetetlen
Bü-fonalon erősen,
S akaratom ellen tart e'
Kedves pajkos lány engem.
Élnem kell e varázkörbe,
A' mint tartja kénye-kedve.
Változásom ah mi nagy!
Oh szerelem békét hagyj!

Súlyom.

Utazási karczolatok.

(Folytatás.)

A Száva parton fekvő „Kragujevac“ fogadóba beszállásolva magunkat, azonnal a város meg szem- lélésére indultunk, mint magyarok először is az annyi szép és annyi gyásznapokra emlékeztető várba indultunk.

A vár külseje csinos és dús növényzetű kertté van alakítva, a váron meglátszik, hogy különböző időben épült, a pillanatnyi szükséghez képest több sánczok- és védművekkel javított, vagy toldott meg, melyek a Duna és Szávaig elterülnek; de azért a mai korban is kevés javítással hosszabb ostromot kiállhatna.

A várépületek, melyeket a helyőrség használ, vagy foglyok őrzetére szolgál, elhagyottak és tisztátalanok.

Bent a várban csinos és izletes emeletes épü- let a volt török parancsnok palotája, körözve ki- csinny de csinos virágos kerttel. A vár egyetlen mecsete és minarete el van hagyatva, gyászolja a törökök fényes multját. A várban sok ágyú van, de legnagyobb rész felszeretlenül.

A parancsnok palotája előtti térről felséges elragadó kilátás nyílik a Duna felé be Magyaror- szág, úgy Száva vidéke felé. Midőn innen a ma- gasból eltekintettünk hazánk dús síkjain, képze- tünkben elvonult előttünk hazánk történelmével oly szoros összefüggésben levő Nándor-Fehérvár törté- nelme, láttuk bátyái alatt a véres harcokat fel- újulni, láttuk Mohamed sultán seregeit futni, hal- lottuk az ágyúk bömbölését, láttuk a hősök élén a legnagyobb hőst Hunyadi Jánost vitéz bajtársával

Kapistrán Jánossal, és mint a magasból lenéztünk a Dunaparton fekvő Ne bojsze toronyra, ott képzeltük látni Dugovics Titust küzdeni a török zászlót feltüzni akaró törökkel; és láttuk alázuhanni a mélységbe az önfeláldozó hőst; elmerengtünk Nándor-Fehérvár annyi viszontagságtelt multján, eszünkbe jutott, miként e vár több évszázadon át Magyarország és általa a művelt nyugat védbás- tyája volt, most nekünk egy fényes mult emléke, és sok jó (?) barátainknak szemében egy oly archime- desi pont, melyről a magyar államot sarkából kilökni és annak romjain a jövő szerb császárságot felépí- teni reménylik, melynek fővárosa Belgrád lenne. Ha ez idő eljön, valjon lesz-e Hunyadi és Ka- pistránunk?!

A várból lejövén, a várost — mely egy hegy- gerinczen és annak két oldalán hosszúképpen nyúlik el — jártuk össze.

A város keleti része, a régi török város, majdnem egészen rom és szemétdomb, a török mecsetek elhagyatva, a minaretek legtöbbször meg- csonkítva vagy pusztulásuk indulva, csak egy tartatik fenn az egypár ott lakó vagy keresztül- utazó török kereskedők számára.

Az útcák rendetlenek és szűkek, ezekben csinos emeletes épület, és a görbe cseréppel fődött kaliczka alakú — bazárnak csüfolt — faalkotmány, vagy cigány-viskó forma putrik békés egyetértés- ben váltják fel egymást.

Kövezete oly rozsz, hogy azon járkálva, kény- telenek voltunk a kövezetlen városok lakóinak boldogságát irigyleni; ezen felől az egész városban valami kellemetlen és kiállhatatlan rozsz szag ural- kodik. A város legszebb utcájára a Topcsideri kert

hatatlan emlékü szigetvári hős Zrinyi Miklós nevével „Zrinyi“-nek, míg a legkisebbet szerényen a maga nevével „Agoston“ majornak nevezte el. Bérlo Sch. F. úr herceg Ó Fensége ezen elhatározásához s mellette adott azon ohajtásához képest: hogy az minél szélesebb körben köztudomásúvá váljék, folyó hó 4-ik napján az elnevezéseket ünnepélyesen köztudomásra hozta, mely cselekménynek mikép lett véghezviteléről a helyszínen felvett jegyzőkönyv im itt következik:

Jegy z ö k ö n y v .

Felvetett Agoston Szász Koburg Góthai fejedelmi herceg Ó Fensége uradalmi birtokaihoz tartozó Szent-Lőrincz pusztán 1872-ik év November hó 4-ik napján, Schweiger Fülöp és neje Schwarz Eszter, mint az imént nevezett pusztabirtok bérlo által épített három rendbeli majorsági épületeknek tulajdonos herceg Ó Fensége kívánatahoz képest megtörtént elnevezéseik formásterü és ünnepélyes szertartással véghezvitt nyilvánosságra hozataláról; jelen levén ez időben a hercegi uradalom részéről Ptacznik Albert uradalmi tisztartó, Schmid Lipót uradalmi erdőbíró, ifjabb Nagy Lajos, mint az uradalom részéről ez alkalomra megbízott ügyvéd; továbbá Kecskemét szabad királyi város, mint szomszédbirtokos részéről ugyan e napon végrehajtott határjárásra kiküldött s bérlo úr által szíves barátsággal ez alkalomra vendégkép meghívott Dömötör Elek városi alkaptány, Gyenes Pál városi külső mérnök, Boódor Sándor városi jegyző; végre miután bérlo házastársak ez alkalmi ünnepély megnyitását, minden tőlök telhető módon emelni igyekeztek, az ünnepélyes istentisztelet véghezvitelére felkért szent ferenczrendi tisztelendő p. Kázler Julián, s a pusztalőrök közül Lipóczy Ferencz, Dávid János, Galló András, kecskeméti birtokos polgárok, valamint Schweiger Fülöp és Schwarz Eszter bérlok.

Mely alkalommal Agoston Szász Koburg Góthai fejedelmi herceg Ó Fensége ezen f. 1872-ik évi szeptember 17-én Szent-Lőrinczen volt magas jelenléte alkalmával kifejezett azon hazafias ohajtásához képest, melyszerint bérlok által épített három majorsági épület közül a legnagyobbik, dicőült s hazafias érdemekben gazdag egyik ősenek, Koháry Istvánnak nevével „Koháry“, a közép nagyságú pedig a magyartörténelemben halhatatlan híró, szigetvári vértanú Zrinyi Miklós nevével „Zrinyi“, végre a legkisebb épület tulajdonos fejedelmi herceg Ó Fensége magas nevével „Agoston“ majornak neveztesse, az elnevezések ünnepélyesen eszközöltettek, mely cselekmény megtörténte előtt tisztelendő p. Kázler Julián által a vérelnküli áldozat, csendes szentmise olvasása közben bemutatott a mindenhatóknak. Ezen ünnepély bevégezte után Schweiger F. főbérlo neje Schwarz Eszter nevében is azon nyilatkozatot, illetőleg ajánlatot kívánta jegyzőkönyvbe vitetni: hogy mivel e népes pusztán hosszú időközön keresztül a pusztai lakosok lelkiépülésére időszakonként isteni tiszteletek tartása volt szokásban, e vallásos jó szokást ő ezentúlra is aképen kívánja fentartani, hogy azon épületet, mely eddigelé ezen szent célra szolgált, saját jószántából, önként ugyancsak e célra a maga költségén fentartandja, s minden év szeptember 17-ik napján, — melyen ez évben

tulajdonos herceg Ó Fensége ez uradalmát megtekinteni kegyeskedett, — illetőleg ha e nap vasárnap- vagy ünnepnapra nem esnék, az ezt követő vasárnapon saját költségére istentisztelet tartásáról gondoskodik, s az évforduló alkalmávali istentisztelet után Kecskemét város szegényei közt vallás-különbség nélkül, minden évben 60, azaz hatvan oszt. ért. forintot fog saját jó belátása szerént kiosztani, önként értetvén, hogy ebbeli kötelezettsége, mind az istentisztelet fentartására, mind a szegények részére szánt összeg adományozására nézve azonnal megszűnik, — a mint a pusztá bérlete az ő kezéről más kezekbe megyen át.

Mindezek pedig ilyen képen jegyzőkönyvbe vétetvén, miután a felvett ajánlatokat Schweiger Fülöp és neje magukéinak, s magukra nézve egészen a bérletidő lejártáig kötelezőknek újból kijelentették volna, a jegyzőkönyv helybenhagyott s két eredeti példányban, melyek egyike Agoston Szász Koburg Góthai fejedelmi herceg Ó Fensége megküldendő, másika pedig köztudomás és megőrzés, valamint emlékeztetnek okáért Kecskemét szab. királyi város levéltárában leendő befogadás végett, nevezett város tekintetes törvényhatósági közgyűlése elé kérvény mellett bemutatandó leszen; — leiratván aláírással ellátott.

Kelt Pusztá-Szent-Lőrinczen, 1872-ik évi nov. hónap 4-én.

Ehhez hozzátenni valónk a magunk részéről. nincs egyéb, mint azon ohajtás, hogy a herceg által hazafias érzelmből megállapított elnevezések közsádjára kerüljenek s állandóan fenmaradjanak! A bérlo úr emberbaráti szép ajánlata pedig polgártársaink között minél több követőkre találjon!

B.

Irodalom és művészet.

Psenyeczky Nagy Sándor, „a francia és angol nyelv levélszerenti önképzése“ című művéből megjelent újlag a francia nyelv oktatására vonatkozó XV. levél. Második rész, 23. és 24. lecke. Egy levél ára 30 kr. Az angol nyelv oktatására vonatkozó: III. rész, XXVIII. levél. Egy levél ára 30 kr. Ajánljuk az illető nyelveket tanulók figyelmébe.

Az „Apollo“ zenemű, folyóirat zongorázók és énekesek számára című közkezdességű zene-művekből megjelentek legközelebb: „Naptól virít“, dal, Zimay Lászlótól; zongorára alkalmazta Sipos A. „A szabadban“, Feigler Victortól, primo és secundo. „Serenade“, Issay Jánostól. „Lacrimosa“, Mozart requiemjéből. „Romance“, Végh Jánostól. „Les Perles“, Troisvalses George Bükytől és „Két eredeti népdal“, Abrányi Kornéltól. Melegen ajánljuk a zenekedvelőknek e jeles darabokat.

Könyvismertetés. Jelky András bajai fiú rendkívüli kalandjai ötödfél világrészben. Történeti kútforrások alapján. Magyar népkönyv, különös tekintettel a serdültebb ifjúságra, írta Hevesi Lajos. Pest, kiadja Heckenast Gusztáv, 1872. VIII-ad réti 13 iv, 368 lapon. Címképes kiadás, ára 1 frt. 60 kr.

Az angol irodalomnak egyik kedveltebb terményét képezik Robinson Crusoe élete és kalandjai, mely oktatva mulattató ifjúsági iratra Selkirk

Sándor skót tengerész átélte viszontagságai szolgálattak anyagot, ki 1704-ben vetődött sok hányatás után a Csöndes oceán egyik lakatlan szárazára, és ugyan a Juan Fernandes csoportnak Masdetera nevű szigetére, mely 80 mérföldnyi távolban fekszik nyugatnak Chile partjaitól.

Es ha e mű megérdemelte, hogy csaknem minden művelt nyelvre, édes anyanyelvünk sem véve ki, lefordítva több kiadást érjen: úgy Hevesi L. előttünk fekvő, gondosan átolvasott műve is, melyben a magyar Jelky András viselt dolgait oly vonzóan beszéli el, megérdemli, hogy az egészséges izlésű olvasó közönség részéről kellő méltánnyal karoltassék fel, annál is inkább, mert kifogyhatlan a humor, józan a világnézet, testestől, lelkestől magyar zamatú az irány, mely e művet minden lapján átlengi.

Ajánlható ez olvasmányul különösen a serdültebb ifjúságnak, mely belőle valóban nem kevés földirati, nép- és tájrajzi, valamint természettudományi ismereteket gyűjthet magának, vagy gazdagíthatja a már szerzettekét. És Jelky Andrásunk annyiban is fölül áll Robinsonnak, mert míg az nyugotnak menvén, Délamerikának egy oly igénytelen szigetén rekedt meg, mely csak az ő megszabadulása után jóval később 1767-ben lett lakályossá, s mely természeti sajátságaiban sem mondható kitűnőnek: azalatt a mi hősünk időzvéen valameddig Északafrikában, Ázsia délkeleti szigeteit mint egy új Anacharsis járja be, azon szigeteket, melyek terményeik végett emberi emlékezet óta mindenkor bírtak élénk birtvágyat kelteni az európai hatalmak keblében, azon szigeteket, melyek sohasem szűkölködtek gazdagodni óhajtó gyarmatosokban. De hozzá tehetjük még, hogy Jelky azon szigetekben a magyar név becsületére nem annyira szenvedőleges, mint inkább tettekben nyilvánult irányadó szerepet vitt, melynek avatott leírása hű képet nyújt egyúttal azon viszonyokról, melyek közt a múlt század közepén ott az európai gyarmatok voltak.

Ezek a közelebbi tudnivalók a mű felől, melyet ezúttal melegen ajánlunk a szülők figyelmébe annális inkább, mert igen kedves, hasznos meglepetésül szolgálhat gyermekeik részére a közelgő karácsonyi és új évi ünnepek alkalmából. Megszerzhető a kiadónál, vagy bármely könyvárás útján.

H. J.

Nyilatkozat.

A „Magyar Ujság“ című politikai lap 253. számában „Kecskemét, okt. végén“ felirattal és „Justus“ aláírással egy cikk jelent meg, melynek első olvasásánál már rá kell ismernünk a „Hon“ 155. számában megjelent hasonzimű cikket író Aristidesre, mert azzal a simasággal és vakmerőséggel a hazudásban s azzal a gyakorlottsággal és mesterfoggással az igazság elferdítésében, a mely az említett cikket az első betűtől az utolsóig átlengi, csak a „Hon“ Aristidese és a „Magyar Ujság“ Justusa bír. Sajnáljuk, hogy a hazugság és elferdítés ezen mesterművére, lapunk csekély terjedelme miatt, pontról-pontra válaszolnunk nem lehet, és meg kell elégednünk annak kimutatásával, miszerint Lestár úr az említett kecskeméti ház eladatását nemcsak nem meggondolatlaniságból

felé vezető és a mellette levő azzal párhuzamos útca, melyek elég szélesek, fa-sorral szegélyezve. Belgrád legszebb épületei itt fekszenek, itt fekszik a fejedelem palotája is, mely egy falusi magyar nemes embernek is nagyon szerény curia volna, egyszerű 1 emeletes épület, az utcái részen egy kis kerttel, de azért a két kapun 4 diször álldogál.

A város egyik legszebb épülete a színház, belől a pesti nemzeti színházhoz hasonló alakú, 13 sor zárt-székekkel, 3 sor — egy sorban 14 — páholylyal, alapszíne fehér, aranyozással diszitve, a zárt-székek, valamint a páholyok ülése is vörös szőrbársony, légszesz világitással.

A főtéren van a szerb egyetem épülete, mely Bécs- vagy Párisba is beillenek, egy szerb maccenás, Májor Mis'a építtette, kinek 100,000 aranyába került és a nemzetnek ajándékozta.

Ezen épületben van a nemzeti könyvtár és a múzeum elhelyezve, mind a kettőt megnéztük, a könyvtárban leányérdekes okirat van a szerb királyok korából; a múzeum régiségtárában számos különféle régiség és emlék a rómaiak korából, továbbá nagy rakás nyilvessző, széles csatábdok, lőcsesz golyók és rabláncok, melyekre a törökök foglyaikat felfűzve hajtották rabságra; Brankovics György kardja egyszerű széles pallosszerű kard, melyre arannyal van a hires despota neve bevésve.

Az újabb korból egy hosszú rozsz kovás-puska, melyet ereklyeként őriznek és büszkeséggel mutogatnak a szerbek, mint melynek története szoros összefüggésben van a szerbek szabadságával; midőn 1815-ben Milos felhívására a szerbek szabadságukért fegyvert ragadtak, a legelső csatában szétverettek, a futó szerbeket üző Csaja basa egy

bokorba bújt szerb paraszt által ezen puskával lelővetett, a vezérüket vesztett törökök megrémülve futásnak eredvén, a bátorságukat visszanyert és erejüket összeszedett szerbek által megverettek, így ez volt első győzelmük és további szerencsájük megalapítója.

Van itt továbbá egy 1849-ben tőlünk elfoglalt, majdnem egészen új nehéz fehér selyemből készült zászló, de a volt tulajdonos zászlóalj neve vagy száma nincs rajta, hihetőleg valamelyik szabadsapat vagy nemzetőri zászlóalj lehetett, egyik szalagján ez olvasható: „Ballun Pál százados és neje Jozics Borbála“, a másikon „ajánlja Brenner“, vezetők dr. Safári a muzeum igazgatója, ki a magyar nyelvet is jól beszéli, mindent a legnagyobb előzékenységgel mutogatott, e zászló mellett hihetőleg udvariasságból hallgatással ment el.

A képtárban a szerb szabadságharcz hősei, valamint kitűnő férfiai és hölgyeinek olajfestvényű arcképei megvannak. Köztük a bájos és fejedelmi alak gróf Hunyadi Júlia, a meggyilkolt Mihály fejedelem nőjének életnagyságú képe.

E gyönyörű épület teteje vigyázó helyül is van alkalmazva, és tetején folyvást őr áll; felmenünk a tetőre mi is, honnan az egész város és környékére felséges kilátás tárult élénk.

Ünnep — János fővétele napja — levén, az érseki székesegyházban is voltunk, hol a szerb pátriarcha áldást hintett hűveire, itt alkalmunk volt a Belgrád és vidéke népét szemle alá venni, a férfiak erőteljes szálas alakok, a nők szinte magas termetűek, de szépet alig lehetett látni, — a nők viselete nem valami festői — különösen csunya és visszataszító a vidéki nők százféle fejviseletük,

azonkívül a rendkívüli hőség daczára is még a vagyonosabb nők is szörme szegélyű, vagy béllésű szerviánkákat viseltek; a tisztaság sem valami erős oldaluk.

A katonaság legnagyobb része igen fiatal emberekből áll, de nem látszanak valami ügyes katonáknak, ruházatuk elhanyagolt és tisztátalan, még a tisztikar, melynek szinte legnagyobb része nagyon fiatal, francia mintára; majdnem piperkőczként van öltözve.

Délután, mivel az ünnep és valami előkelő lakodalom miatt kocsit nem kaptunk, a legnagyobb forróságban kigyalogoltunk a várostól 2 órányira fekvő Topesideribe, mely fákkal koszorúzott két elég magas hegy között gyönyörű völgyben fekszik, a kert dús növényzetű igen kellemes hely, csinos és jól rendezett sétányokkal — mely Mihály fejedelem meggyilkoltatásáról is nevezetes, — a mint itt sétáltunk, egyszerre nagy sürgés-forgást vettünk észre, és azon hirt, hogy „jó a fejedelem“, egy perc múlva három kocsi, megelőzve 3 és kísérve 15 lovas katoná által sebesen hajtattott el mellettünk, a második négy fogatú kocsiban egy polgári és egy katonai öltözötű úr társaságában ült az ifjú fejedelem, nagyon közel voltunk hozzá, és így alkalmunk volt látni a nem irigylendő helyzetű ifjú fejedelmet, kinek hivatása volna a szerb császárságot megalapítani.

A fejedelem elhízott alacson termetű, több jószágot, mint hősiességet, de elég értelmet tanúsító kövér pufók arcczal, ki nagy előzékenységgel köszöntgetett az őt „zsivio“-zó közönség felé.

Mikorra Belgrádra visszaértünk, tökéletesen ránk esteledett.

(Folytatása következik.)

ellenzette, hanem számokkal nagyon is pontosan kimutatta, hogy ha a kecskeméti ház kölesön-pénzen lesz felépítve, Kecskemétnek hitele annyira kimerül, hogy hon a legelőtöbb szükségének fedezését, u. m. törvényszéki helyiség, városháza, kaszárnya, reáliskolai épület építését, elemi oktatástügy javítását, kövezés, kórház építés, gázvilágítás behozatalát stb. 20—30 év előtt meg sem kezdheti.

A vallási izgatások meg oda reducálандók, hogy a 28—30 ezer lélekből álló római kath. hitközség orrára koppintott egypár vaskalapos farizeusnak, kik a mokraság ürügye alatt, alattomban az alapítványok megkaparintására és a felekezeti jogok megsemmisítésére törekedve a felsőbbiséget 10—11 ezren akarják gyakorolni a 30 ezer felett. Hogy a községtanács engedékeny lett volna, az merő hazugság, mert a r. k. egyház által kijelölt egyének közül csak egyet választott be az iskolaszékbe, a többi méltányos kérélmeket pedig a leglealázóbb modorban, egész mereven utasította vissza. Azt pedig hiában emlegetik a vaskalapos farizeus urak, hogy az izgatók még most is szabadon járnak, mert azoknak elfogatásán csakugyan nem fognak a markukba nevetni, miután ilyenek nem léteznek, csak az ő kifecszamodott agyukban.

Azért igen helyesen teendette a nemes keblű aláíró, ha a „Justus“ név helyett „Mendax vagy jus—fuss“ nevet irt volna.

Egy polgár.

Kérelem.

Ószinte bizalommal kérjük a mezei kapitányságot, sziveskedjék megtekinteni a kegyesrendi ház földje lábánál, a Mária-kápolna felé vezető legjártabb utat, melynek két oldalán mintegy 5 lábnyi mély két gödör tátong, oly veszélyesen, hogy világos nappal is borzadályllyal haladhat el közöttük a kocsi, miután kerekei és a gödrök szélei között alig marad két-két lábnyi tér s ha itt a ló egy kissé félreugrik, menthetlenül oda van kocsai, ló és tulajdonos. Ismételtén kérjük tehát a tisztelt kapitányságot, vagy utibiztosi hivalt, töltesse el ezen gödröket, mielőtt a ködös napok bekövetkeznének és valaki áldozatul esnék. Az ilyen helyekről való földhordás megbocsájthatlan bűne a gondolkozni nem tudó vagy nem akaró lakosságnak; azért nagyon helyesen cselekednének a józanabb gondolkozásúak, ha a földhordókat, a kik azt ilyen helyről hordják, följelentnék a kapitányságnál, hogy az a gödröt az illetők által be is hordathassa. Hasonló veszélyes gödör van a szikrai út mellett Barta Pál úr földje lábánál, a ki már az útszéléből is faragott le földet stb.

Helybeli újdonságok.

✓ **A nőegylet** a szokásos katalini táncvigalmát ez évben is megtartja nov. 24-én, és pedig

a kaszinó helyiségében; annál is inkább felhívjuk rá közönségünk figyelmét, mert a mellett, hogy jótékonycélú, a legsikerültebb tánczvigalom szokott lenni. A nőegylet teljes című tagjai vidéki vendégeik számára a jegyeket előre megrendelhetik t. Katona Zsigmond úrnál.

— **Botrányos sajtóhiba.** Lapunk legutóbbi számában a betördelésnél, az irodalom rovatának első hasábjához tartozó utolsó sor a helyi újdonságok második hasábjára tetejére csúszott, kérjük ezen sort az előtte álló középső hasáb első sora felett olvasni.

✓ **Borzasztó gyilkosság** történt városunkban november 4-én d. u. 4 órakor. Csaba Pál czipész-mester neje testvérét, a házában lakó 18 éves Olvödi Juliánát, két lövéssel földreterítette, s miután a leány még élt, 2 fejszecsapással fejét széthasította, azután a revolver harmadik töltését magára irányzta, de minthogy az nem sült be, az udvaron levő kútba ugrott, de onnan az odaérkezett biztos és rendörök által kihúzatott és beakisértetett. A meggyilkolt leány — kivel Csabának titkos viszonya volt — 8 hónapos teherben volt, a viszonyt Csaba neje az utolsó napokban felfedezvén, az említett napon férjét elhagyta. A meggyilkolt leány felboncolásakor kitűnt, hogy az nagymennyiségű villanyt ivott, és mint Csaba vallja, előre megegyeztek mindketten a maguk kivégzésében, és ő csak a kinoktól igyekezett mielőbb megszabadítani a leányt; — bármiként történt is, vadállati kegyetlenség kellett a tett elkövetéséhez. Csaba Pál fiatal és szorgalmas iparos volt.

— **Figyelmeztetjük** a t. ez. olvasó közönséget, miszerint azon megtisztelő nevek, melyek a „Kecskeméti Lapok“ szerkesztőjének neve után a nyilvános helyeken tartott lapokon gyakran láthatók, a szerkesztőséget semmennyiben sem illetik. Ezek kizárólag és egyedül azon urak családi nevei, kik azokat szűr alatt odairják.

✓ **Egy jóbarát a bajban.** A gondviselés mégis kegyel minket kecskemétiéket, midőn annyi a bajunk, hogy azt sem tudjuk melyiken és miként segítsünk, im előáll egy ismeretlen jóbarát, ki minden bajunkat orvosolni igéri, ha a város a rá nézve tetemes hasznot hajtó tervet elfogadja. Ezen jóltevő barát Váradi Gábor h. ügyvéd és földbirtokos, egy számtalan példányban szétküldött nyomatványban Kecskemét város tanácsának azon ajánlatot teszi: „hogy adja el Kecskemét pusztaszéri birtokát 1.050,000 forintért, és vegye meg Váradi úr örkényi birtokát 853,875 frtért, mely birtok ugyan noha „sem az usztatásra nagyon pompásan használható tavak, sem a sertéstartásra nélkülözhetlen mocsárok, sem a nádtermelésre használt vizek, sem a be nem ültetett futó homokok stb. be nem számítottak“, mégis 863,180 forintot ér, és neki a legrosszabb időben is tiszta 60,000 forint hasznot adott, mégis azt nekünk szíveségből ily olesón eladni, mely eset-

ben 7,000 helyett 11,385 hold birtokunk lenne, és mégis 296,125 frt. kész pénzünk is maradna; ha pedig Kecskemét honfűi kegyeletből nem akarná a historiai emlékü Pusztaszert eladná, akkor cseréljük el Örkényt a pesti két háztelekkel, melyet Váradi úr 120,000 forintba venne át, a többi árát pedig részletekben majd 2 év alatt 6% kamattal megfizethetjük, vagyis a mi fő, vegyük meg Örkényt 853,875 forintért, és ez esetben Váradi úr 20,000 frt., ha pedig készpénzen vesszük meg, 30,000 forintot ajánl iskolai czélokra. Ezen humbug nem érdemes a komoly szóra, de ha — miben kételkedünk — a kitett lépvevő mégis fogna könnyen hívőket, az esetben még hozzá szólunk ezen dologhoz.

— **A kolozsvári egyetem** megnyitási ünnepélyéről olvasgatván, eszünkbe jutott, hogy ott is működik, mint vegytanár, városunk egyik jeles tehetségű szülőtte, a 27 éves Dr. Fleischer Antal, okleveles gyógyszerész, a ki miután 4 gymnasiumi osztályt végeztet, M. J. úr gyógytárában 3 évig gyakornokoskodott és egy évig segédkedett; letette az érettségi vizsgálatot, elvégezte a gyógyszerészi tanfolyamot, s oly kitűnő tehetséget és szorgalmat tanúsított, hogy előbb Dr. Than Károly úr mellé segédtanárrá, utóbb pedig a kolozsvári egyetemhez a vegytan rendes tanárává neveztetett. Eddig tanúsított szorgalma, nagy tehetsége és tudományos képzettsége feljogosítanak bennünket azon szép reményre, hogy magyar ajkú orvos növendékeink rövid időn nyerenének egy alkalmas vegyészii magyar tankönyvet, melyet egy nehezen kellett és kell mindedig nélkülözniök.

— **Egy kedves háziúr.** A Vásári- és Kanyar-útcza szegletén levő 359. számú ház a legutóbbi időben valami P. J. takács-mester birtokába jutott. A kedves háziúr nov. 2-án reggel beállit három vagy négy napszámossal, s ki akarja üzni szidalmak között egyik lakóját, ki a szállásnak gúnyolt putrit egy évre vette fel s még csak Györgyre tellik ki az ideje, s minthogy a jogában levő lakó kimenni nem akarván, a kapitányi hivatalba futott s feleségét magát hagyta, a háziúr a falat bevágatá, miközben a szegény lakónak tükrét, képét és ágát, meg varrógépét részben összezúzák, részben megrongálák, a háziúr pedig az e miatt boszúra gerjedt szegény asszonyt hájánál fogva tartá és napszámosaival vereté. A többször megújuló pokoli lármára az egész szomszéd-ság össze-összeösdült, míg végre a városi hatóság a barbarizmusnak és vandalizmusnak közegéi által véget vetett. Ugy halljuk, hogy a kedves háziúr 26 frt. kárpótlásra, a szállás lakható állapotba helyezésére és a lakónak behagyására utasított. A szomszédok borzasztóan örülnek, hogy ily békeszerető háziúr került közibük, eddig úgy sem láttak évek óta ily szép komédiát.

Felelős szerkesztő: **Dr. Dékány Ráfael.**

H I R D E T É S E K.

Árverési hirdetmény a következő munkálatokra és pedig:

1. A félegyház-bajai útvonalon, a félegyházi határ szélén, egy két öles nyílású 3 öl hosszú fahid teljes elkészítése és felállítása.
 2. Ugyanannak a félegyházi határban, a városhoz közel, a kecskeméti úton egy köhidnak kijavítása.
 3. Dorosmán, a halas-szegedi útvonalon, a Matty folyón építendő 1 öl nyílású, alépitményben kő, felépitményben fahidnak előállítása.
 4. A szabadszállási határban, a pest-szabadkai útvonalon, a 65. sz. telegraf-karónál lévő hidnak szétbontása és ugyanannak az 57. sz. karóhoz áttele, illetőleg annak felépítése, s a 65. sz. telegraf-karónál ekként támadó üresedés feltöltése.
 5. Ugyanacsak a szabadszállási határban az 57. sz. távirtdai karótól elviendő hidnak a 22. és 23. számú karók közötti felállítása s a hidhely feltöltése.
- Mindezen munkálatok vállalkozás utján lévén elkészítendőök, az árlejtés határidejüül f. évi November 18-ik napjának reggeli 9 órája Félegyházán, a kerületi székhelyben levő kerületi kapitányi hivatalba kitűzetik, — oly kijelentés mellett, miként vállalkozók az árlejtési feltételeket a kitűzött határidő előtt is, a költségvetések- és tervekkel együtt, a nevezett hivatalnál bármikor is megtekinthetik.

Kelt Félegyházán, 1872. October 26.

Mihalovics Béla,
kis-kun ker. kapitány.

2—2

25
872

P á l y á z a t.

Sz. kir. Kecskemét város kebelében egy, a város belső területén üresedésbe jött 500 frt. fizetés, 200 frt. lakbér, összesen 700 frt. évi díjazással ellátott községi elemi neptanítói, továbbá két tanyai, (csödöri és talfái) egyenként 400 frt. évi fizetéssel és lakással egybekötött tanítói állomásra pályázat hirdettetik.

Végre ugyanazon városban, a gazdasági szakosztályllyal megtöltött felsőbb népiskolánál egy 500 frt. fizetés, 200 frt. helyi pótlék, 100 frt. lakbér, összesen 800 frt. évi díjazással ellátott szaktanítói állásra, és jelesen a szám- és mértan, könyvtel és természettudományi tárgyak tanszékére, a múlt October hó második felében már közzétett pályázat határideje meghosszabbított oly megjegyzéssel, hogy mindaddig, míg ezen felsőbb népiskola az összes szervezet végleges befejeztével rendszeres állapotba jut, pályázó körülményszerüleg egyéb tantárgyak tanítására is kötelezhető.

Mindezen állomásokra pályázni kívánók okmányaikkal felszerelendő kérvényöket 1872. Nov. 30. napjáig, a kecskeméti községi iskolaszék elnökségénél nyujtsák be, s illetőleg azok, kik a fent körülírt három első állásra eddig pályázat hirtetés nélkül jelentkeztek, pályázati szándékuk iránt ugyanazon elnökségüül a kitűzött határidőig szóval vagy írásban nyilatkoznak.

1—1

Sz. kir. Kecskemét város községi iskolaszéke.

Nyomatott Kecskeméten, Tóth Lászlónál. 1872.

Fog- és szájbetegségek!

bármilyenek legyenek is, legbiztosabban gyógyíthatnak Popp J. G. bécsi cs. kir. udvari fogorvos

Anatherin szájvizével:

ez állitást számos bizonyítvány tanúsítja, ezek között Oppolezer tanár, a bécsi cs. kir. egyetem magnificusának bizonyítványa. E szájvizet számos külföldi, valamint idevaló orvos mint kipróbált szert gyakran alkalmazza.

Popp J. G. orvos

Anatherin fogpastája.

Ez érintett fogpasta egyik legjobb fogtisztító szer, mely semmi egészségrontó anyaggal vegyítve nincs. Ásvány részei a fog-zománccra akként hatnak, hogy annak nem ártalmasak; organikus részei tisztítanak s a nyálkabört élénkítik, üdítik: a szájt az áthericus olajrészek üden tartják, a fogak fehérségét és tisztaságát előmozdítják.

Különösen ajánlható szárazon és vizen utazóknak, mert sem ki nem ömlik, sem a napi vízzel való használat mellett még nem romlik. Egy adag ára 1 ftt. 22 kr.

Kaphatók: *Kecskeméten:* Milhoffer J. gyógyszerésznél; *Nagy-Körösön:* Crazler, Miszár F. és Rudy gyógyszerészeknél; *Czepléden:* Persay A. gyógyszerésznél; *Szolnokon:* Horvanszky A., Scheftsik J. gyógyszerészeknél; *Csongrádon:* Jeszenszky gyógyszerésznél; *Félegyházán:* Hoffer A. gyógy-nél; *Kis-Körösön:* Gubás gyógyszerésznél; *Szabadszállásán:* Rosznyay M. gyógyszerésznél; *Kun-Szent-Márton:* Farnek gyógyszerésznél.